

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR : ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI—5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

SUMAR

Studiu asupra privilegiilor (urmare) de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA :

Curtea de Casație secțiuni-unite : *Petre Sadoveanu cu Fiscul ;*Judecătoria Ocol. I Câmpu-Lung : *P. I. N. Ciocan ș. a., cu Mihai și Spirea I. B. Voican ;*

Comentarii asupra articolului 1 și 52 : 76 și 80 ; 100 și 108 din legea învoielilor agricole, de d-l Ion I. Ghefu.

Studiu asupra privilegiilor *)

Privilegiile speciale mobiliare

Privilegiile întemeiate pe ideea de gaj.

Privilegiul cărașului (art. 437 C. com., 1730, 7° C. civil).Al patrulea privilegiu special asupra oarecărui mobile, este acel al cărașului ¹⁾.

Acest privilegiu, care aparține numai cărașului, nu însă și aceuia care a închiriat caii și trăsurile necesare la transportarea lucrului ²⁾, și care este prevăzut de art. 437 C. com. și de art. 1730, 7° din codul civil ³⁾, pare a-și trage origina sa dindreptul roman, și anume : din L. 6, § 2, Dig., *Qui potiores in pignore, vel hypotheca habeantur*, 20, 4. « *Tantum dicitur, et si merces horreorum, vel areæ debeter. Nam et hic potentior erit.* »

*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 32, 39, 43, 44, 45, 47, 55, 57 și 60 din 1910.1) În cât privește chestiunea de a se ști ce se înțelege prin căraș (*voiturier, Frachtführer*), vezi tom. IX al Coment. noastre, p. 277 urm. Cpr. Pand. fr., v^o *Privil. et hypothèques*, 2193 urm.2) André, *Régime hypothécaire*, 258, p. 115 ; Laurent, XXIX, 513 ; P. Pont, *op. cit.*, I, 168 ; C. Bordeaux, Sirey, 57. 2. 496 ; D. P. 59. 5. 308, No. 14.3) Art. 2102, 6° fr., corespunzător cu art. 1730, 7° din codul nostru, vorbește pur și simplu de cheltuielile de transport și de acele accesorii asupra lucrului transportat. Textul nostru a părăsit această redacție, care dădea loc la discuții, reproducând art. 20, 7° din legea ipotecară belgiană dela 1851.Codul italian (art. 1958, 9°) are aproape aceeași redacție, dispunând însă ca acțiunea să fie exercitată în cele trei zile dela predarea lucrului (*entro trei giorni dalla consegna*).El există în dreptul vechiu francez ⁴⁾, de unde a trecut în dreptul actul.

După majoritatea autorilor, și acest privilegiu se întemeiază pe ideea unui gaj tacit ⁵⁾. Lucrul transportat, zice un autor ⁶⁾, este un gaj pentru plata cheltuielilor de transport și acele accesorii ; după cum lucrurile sau efectele călătorului sunt un gaj pentru hangiu.

De aici rezultă că privilegiul cărașului se stârge îndată ce acesta s'a desezisat în mod voluntar de lucrul transportat. Textul nostru reproducând pe acel belgian, curmă în această privință orice discuție, zicând că cărașul își exercită privilegiul-său numai întrucât are lucrul în posesiunea sa, și în cele 24 ore ce vor urma trădarea lucrului la destinatarul său ⁷⁾, dacă destinatarul a păstrat posesiunea acestui lucru.

«Nu se poate pretinde, zice un autor ⁸⁾, ca un căraș să ceară de îndată plata sa și să fie decăzut din dreptul său, pentru că n'a cerut-o ; trebuie deci să i se acorde un termen oarecare, pentru că necesitatea verificării lucrului nu permite ca cărașul să fie plătit îndată. Aceste considerații decisive au trecut în unele

4) Vezi Pothier, *Tr. de procéd. civile*, X, 486 (ed. Bugnet).5) Cpr. Thiry, IV, 397 ; Baudry et Loyens, *op. cit.*, I, 555 ; Valette, *Idem*, 73 ; P. Pont, I, 169 ; Guillaouard, *Idem*, I, 439 ; Cloes, *Idem*, I, 564, p. 325 ; Aubry et Rau, III, § 261, pag. 274, text și nota 81 ; Colmet de Santerre, IX, 37 bis II ; Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, V, 808 ; Thaller, *Tr. élément. de droit commercial*, 991 ; C. superioară de justiție din Luxemburg, Sirey, 86. 4. 11 și Répert. Dalloz, *Supplément*, v^o *Privil. et hypothèques*, 194, pag. 41, nota 1.—Vezi însă Troplong, *Privil. et hypothèques*, I, 207 ; Mourlon, *Examen critique du Comment. de Troplong sur les privilèges*, I, 145 ; Laurent, XXIX, 512 ; Duranton XIX, 134 ; Rolland de Villargues, *Répert. de notariat*, v^o *Privilege de créance*, 169 ; Massé, nota în Sirey, 40. I. 290, etc., după cari privilegiul cărașului ar avea rațiunea de a fi în plus-valută ce transportul aduce lucrului transportat dintr'un loc într'altul. Se susține, în adevăr, că cărașul îmbunătățește lucrul transportat, fiindcă, prin transportare, lucrul dobândește o valoare mai mare de cât aceea pe care o avea la locul unde se găsea ; de aceea cărașul ar avea un privilegiu.6) Grenier, *Tr. des hypothèques*, II, 319, p. 27 (ed. belg. din 1833).

7) Textul belgian adaugă : sau la proprietarul său.

8) P. Pont, *Privil. et hypothèques*, I, 169. Cpr. Pardessus, *Cours de droit commercial*, V, 1205.

legiuri străine, de exemplu, în legea belgiană dela 16 Decembre 1851).

Iată cum comisiunea specială a guvernului justifică această dispoziție, care a trecut și în legea noastră:

«Jurisprudența pare să refuze orice privilegiu cărăușului, în dată ce el s'a desezisat de lucrul transportat.

Aceasta a părut prea riguros comisiunei, pentru că necesitatea verificării lucrului se opune ca cărăușul să-și ceară plata sa chiar în momentul remiterii lucrului; ea a găsit deci echitabil de a-i acordă un termen de 24 oare, destul este ca obiectele transportate să se găsească încă în posesiunea destinatarului»⁹⁾.

Tot cam în asemenea termeni s'a exprimat și raportorul Lelièvre, în raportul său la Camera reprezentanților:

«Proiectul, zice el, a crezut de cuviință, în ceea ce privește pe cărăuș, să introducă o dispoziție analogă acelei a art. 307 din codul comercial; el face să înceteze îndoiala ce prezintă, în această privință, art. 2102 din codul francez»¹⁰⁾.

Astfel, după textul belgian și al nostru, devine inutil de a se mai examina chestiunea dacă privilegiul cărăușului se întemeiază pe un gaș tacit rezultând din lege, sau din alt titlu; posesiunea lucrului transportat este o condiție esențială a exercițiului acestui privilegiu. Cu toate acestea, dacă cărăușul se desezisează de lucru, privilegiul său nu se stânge, legea presupunând o renunțare din partea sa numai atunci când el nu l-a exercitat în cele 24 oare care urmează remiterea lucrului în mâinele destinatarului.

Acest termen, calculându-se *de hora ad horam*, cărăușul va fi decăzut din dreptul său îndată ce ora corespunzătoare cu aceea a remiterii lucrului a sunat a doua zi, art. 1887 dela prescripție nefiind aplicabil în specie¹¹⁾.

O altă condiție cerută de lege pentru ca cărăușul să-și poată exercita privilegiul său, este ca destinatarul să fi păstrat posesiunea lucrului transportat; de unde rezultă că dacă acest din urmă a dispus de lucru chiar în termenul de 24 oare, dându-l unui terțiu, privilegiul cărăușului nu-și va mai avea loc.

«Aceasta nu este, a zis raportorul Lelièvre, în raportul său către Camera reprezentanților, decât consecința principiului fundamental, că mobilele trec în mâna terțiilor libere de orice privilegiu. *Mobilia non habent sequelam*»¹²⁾.

⁹⁾ Vezi Cloes, *op. cit.*, 566, p. 326; Delbecque, *Révision du régime hypothécaire*, 131, p. 116 (ed. din 1852).

¹⁰⁾ Vezi autorii citați în nota precedentă.

¹¹⁾ Cpr. Cloes, *op. cit.*, I, 566, p. 326; Troplong, *Prescription*, II, 813, 814. Cpr. Vazeille, *Traité des prescription*, I, 327, p. 378 (ed. din 1832).

¹²⁾ Cloes, *op. cit.*, I, 566, p. 327; Delbecque, *op. cit.*, 121, p. 116; Arntz, IV, 1687, etc.

Cărăușul poate deci să reție lucrul ce urmează a fi transportat, pentru că fără această posesiune, el nu mai poate să-și exercite privilegiul său. El nu este deci obligat să se desezise de lucru, cât timp nu i se plătesc cheltuelile de transport și acele accesorii, adevă: acele făcute cu ocazia lucrului precum: cheltuelile de reparare ocazionale prin deteriorarea lucrului, cheltuelile de vamă, etc.¹³⁾.

În materie comercială, cărăușul, la caz de contestație, poate să dobândească sechestrarea lucrului transportat (art. 438 C. com.).

Privilegiul cărăușului se exercită asupra însuș lucrului transportat, sau asupra prețului provenit din vânzarea acestui lucru, și nu garantează decât ceea ce se datorește pentru transportarea lucrului; de unde s'a tras concluzia, foarte juridică, că lucrul transportat nu garantează ceea ce se datorește pentru alte transporturi, privilegiul neputându-se întinde dela un transport la altul. Raportorul Lelièvre a spus acest lucru în termeni expresi¹⁴⁾.

Soluția n'ar putea fi alta decât atunci când cărăușul s'ar fi obligat a transporta *en bloc* o cantitate oarecare de mărfuri, cu facultatea pentru dânsul de a realiza operația prin transporturi succesive. În asemenea caz, neexistând de cât o singură convenție, diferitele operații sunt întrunite între ele printr-o legătură care stabilește indivizibilitatea convențiunei. Privilegiul garantează deci, în asemenea caz, asupra tuturor mărfurilor transportate și asupra fiecăruia din loturile separate, întregul preț al transportului¹⁵⁾.

Ne-a mai rămas, spre a completa studiul privilegiilor cari se întemeiază pe ideea de gaș tacit, a ne ocupa de privilegiul asupra cauciunei unor funcționari publici (art. 1730, 8°). Această materie va forma obiectul studiului următor.

D. ALEXANDRESCO

¹³⁾ Cpr. Martou, *op. cit.*, II, 510; Cloes, *Idem*, I, 563, pag. 323; Baudry et Loynes, *Idem*, I, 553; Guillaouard, *Idem*, I, 438; P. Pont, *Idem*, I, 168; Thézard, *Idem*, 365; Laurent, XXIX, 514; Aubry et Rau, III, § 261, pag. 274, nota 80 bis (ed. a 5-a); Thiry, IV, 398; Colmet de Santerre, IX, 37 bis I, etc.

¹⁴⁾ Vezi Cloes, *op. cit.*, I, 561, pag. 321; Thiry, IV, 398; Arntz, IV, 1687. Cpr. Baudry et Loynes, *op. cit.*, I, 554; Guillaouard, *Idem*, I, 438; Martou, *Idem*, II, 513; P. Pont, *Idem*, I, 168; Troplong, *Idem*, I, 207 bis; Laurent, XXIX, 516; Aubry et Rau, III, § 261, p. 275 (ed. a 5-a); Cas. rom. S. III, decizia 46 din 5 Februar 910, etc.

¹⁵⁾ Cloes, *op. cit.*, I, 562, p. 321; Baudry et Loynes, *op. cit.*, I, 554; Martou, *Idem*, II, 514; P. Pont, *Idem*, I, 168; Guillaouard, *Idem*, I, 441; Laurent, XXIX, 516; Aubry et Rau, III, § 261, p. 275, etc.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secțiuni-Unite

Audiența dela 23 Septembrie 1910

Președenția d-lui G. N. BAGDAT Prim-președinte

Petre Sadoveanu cu Fiscul

Patentă. — Avocați. — Patentă ce se plătește de avocați. — Dacă această patentă trebuie considerată ca un drept fix sau ca un drept proporțional. — (Art. 2 din legea patentelor din 1863)

Patenta ce să plătește de avocați ca profesiune liberă trebuie considerată ca o patentă fixă, astfel cum a fost stabilită și calificată de legea patentelor din 1863, întru cât nici o lege posterioară nu a modificat acest mod de impunere, care patentă însă să determine după valoarea locativă a imobilului ocupat de profesionist.

Deciziunea 13/910. — Respinge recursul făcut de Petre Sadoveanu, contra deciziunii Comisiunii de apel a Capitalei București No. 707/910, dată în proces cu Fiscul.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat P. Sadoveanu, în dezvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Al. Zeuceanu, din partea Fiscului în combateri; și

Pe d-l procuror-general Sc. Popescu, în concluziuni care cere respingerea recursului;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Violarea și greșita interpretare a art. 2 din legea patentelor, «Am cerut să fiu înscris la impozitul de patentă pentru profesiunea de avocat.

«Agenții fiscului au calculat bine suma ce trebuie să plătească adică 4% din chiria casei ce ocup de 2700 lei. Au considerat însă impozitul acesta ca fix. Am făcut întâmpinare la Comisia comunală, susținând că acest impozit nu poate fi considerat ca fix ci numai proporțional

«Comisia comunală mi-a dat dreptate, dar comisiunea de apel prin decizia din 1910 admitând apelul fiscului, a considerat impozitul ca fix și a violat art. 2 din legea patentelor, pe baza căruia a admis acel apel, pentru următoarele considerațiuni:

«Impozitul de patentă se compune dintr'un drept fix și un drept proporțional. Art. 2 ne arată care e criteriul după care se determină și deci se percepe fiecare dintre aceste două drepturi. Profesiunea de avocat se impune cu 4% din valoarea locativă a încăperilor unde profesionistul își exercită profesiunea; și dacă lucrul este așa ce fel de drept e acesta? Fix? Nu, căci însăși legea prin art. 2 al 2 § 1 2 și 3 arată cum se determină dreptul fix. Ori impozitul de 4% asupra valorii locative nu intră în nici unul din paragrafele acestea. E însă impozitul un drept proporțional? Desigur căci legea îl determină ca atare. Al. III zice că: «dreptul proporțional se determină în raport cu valoarea locativă a încăperilor. Din aceasta nu se poate eși, și dacă am admite teoria Comisiunii de apel am ajunge la această teorie curioasă că impozitul profesiei de avocat este un drept fix însă se determină și se percepe după normele dreptului proporțional

«Nu cred că în drept e admisibilă o atare soluțiune»

Având în vedere deciziunea Comisiunii de apel a Capitalei București supusă recursului, prin care s'a admis apelul făcut de Fisc în contra deciziunii Comisiunii comunale, și s'a hotărât că patentă de avocat la care a fost impus recurentul P. Sadoveanu, este un drept fix, iar nu un drept proporțional;

Văzând art. 2 din legea patentelor din anul 1863, care a stabilit că patentă în genere este un drept fix anual, regulat după tabelele litera a, b și c anexate la acea

lege, și care se determină după populație și după o tarifară generală sau specială pentru industriile și profesiunile din tabela A și B, și după mijloacele de producțiune pentru profesiunile coprinse în tabela C între cari se găsește și profesiunea de avocat;

Considerând că deși prin legea din 1877, modificatoare a legii patentelor din 1863, s'a stabilit că patentă se compune dintr'un drept fix și dintr'un drept proporțional, această modificare însă s'a făcut numai pentru comerțurile și industriile prevăzute în tabela A iar nu și pentru profesiunea de avocat, această profesiune fiind trecută în tabela C;

Considerând că astfel fiind, și întru cât taxa proporțională înființată în anul 1877 nu a putut schimba dreptul fix la care erau supuse profesiunile prevăzute în tabela C într'un drept proporțional, de aci rezultă că taxa patentei pentru profesiunea de avocat este aceea fixată de legea din 1863, adică un drept fix care însă se determină după valoarea locativă a imobilului ocupat de profesionist;

Considerând, afară de aceasta, că singura modificare adusă taxei de patentă fixă asupra profesiunilor libere creată prin legea din 1863 este aceea făcută prin legea din 1896 care a redus taxa de 10% la 4% asupra valorii locative și care lege să referă numai la taxa fixă impusă prin legea din 1863, iar nu la cea stabilită prin legea din 1877, ceace învederează că legiuitorul nu a avut intențiunea să schimbe caracterul de patentă fixă la profesiunile libere;

Considerând că această voință a legiuitorului de a considera ca un drept fix patentă la care sunt supuse profesiunile libere mai reese și din dispozițiunile art. 4 al legii; că, prin urmare, față cu această dispoziție expresă a legii este evident că patentă plătită de avocați trebuie considerată ca un drept fix astfel cum a fost stabilită și calificată prin legea din 1863;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

JUDECĂTORIA RURALA OCOLUL I G.-LUNG

Audiența de la 22 Octombrie 1908

P. I. N. Ciocan ș. a. cu Mihai și Spirea I. B. Voican

Carte de Judecată civilă No. 481

Acțiune în anulare — Minor. — Dacă legiuitorul nostru recunoaște minorului dreptul de acțiune în anularea actelor, făcute de el cu călcarea formelor, când el nu a fost lezat — Dovada leziunii. (Art. 401, 403, 430, 950, 951 și 1157 din codul civil).

1. Deși după art. 430 din codul civil, minorul emancipat, ca și minorul neemancipat, nu poate vinde sau înstreina vreun lucru nemiscător al său de cât cu îndeplinirea formalităților cerute de art. 401 și 403 din C. civil, aceste restricțiuni, însă, nu sunt prevăzute sub pedeapsă de nulitate.

2. Legiuitorul nostru, nu recunoaște minorului acțiunea în anularea actelor făcute de dânsul cu călcarea formelor cerute de lege, de cât cu condițiunea să fi fost lezat; iar dovada leziunii propusă drept cauză a resciziunii trebuie făcută de minor.

S'au ascultat din partea reclamantilor P. I. N. Ciocan și alții d-l avocat Gr. Chintescu; iar din partea părților Mihai și Spirea I. B. Voican ș. a., d-l avocat Gr. Andreescu.

Judecata,

Asupra acțiunii civile de față;

Ascultând pe părți cărora li s'au propus pacea, fără nici un rezultat, și toate mijloacele de apărare;

Având în vedere că reclamanta Joița P. I. N. Ciocan din comuna Cotești, a chemat în judecată pe consă-

tenii săi Mihai și Spirea I. B. Voican pentru anularea actului de vânzare autentificat de Tribunalul Muscel la No. 147 și transcris la No. 190/1908, prin care atât dânsa cât și sora sa Elisabeta Alexandru M. N. Voinoiu, cu consimțământul soților lor, au vândut din succesiunea părintilor lor o parte din avere. În întindere ca cinci ha din care jumătate izlaz dintr'un drept imobiliar :

Având în vedere că pentru anularea acestui act, d-l avocat Gr. Chintescu, avocatul reclamantei invoacă două motive :

1. Că clienta sa fiind minoră, cu toate că este căsătorită, nu putea să contracteze vânzarea asistată numai de soțul său ca una ce era incapabilă din cauza minorității, ci în prealabil trebuia deliberarea Consiliului de familie, apoi vânzarea trebuie să aibă loc prin licitație publică, așa că prin nerespectarea acestor condițiuni cerute de art. 430 și 403 din codul civil, actul în chestiune, zice d-sa, urmează a fi anulat conform art. 1163 din codul civil ;

2. Că independent de acesta, reclamanta are în contra defenditorilor și acțiunea în resciziune pentru desființarea actului, sub cuvânt că prețul ce i s'a oferit de cumpărător a fost derizoriu necorespunzând cu valoarea reală a imobilului vândut : cu alte cuvinte că ar fi fost lezată, așa că și din acest punct de vedere întemeindu-se pe art. 1157 din codul civil cere anularea actului ;

Având în vedere că din extractul No. 2 din anul 1888, liberat de Prim. Costei, se stabilește că reclamanta Joița s'a născut la 7 Ianuarie 1888 — că, prin urmare, din actul semnat de dânsa precum și din tot cuprinsul lui, se stabilește că vânzarea în chestiune a avut loc la 26 Ianuarie 1908 — adică cu un an aproape înainte ca dânsa să fi împlinit majoratul și, în fine, că a semnat acest act ca minoră numai de 20 ani, asistată numai de soțul său fără ca să existe vreo prealabilă deliberare a Consiliului de familie. După cum vedem este exact, în fapt, că reclamanta Joița când a contractat era minoră, emancipată prin căsătorie și că această vânzare a fost consimțită din partea ei fără să fie îndeplinite formalitățile cerute de art. 430 din codul civil, rămâne acum să vedem dacă acțiunea de față întemeiată pe aceste lipsuri poate conduce or nu la anularea acestui act ;

Considerând că după art. 430 din codul civil este adevărat că minorul emancipat ca și minorul neemancipat nu poate vinde nici înstreina vreun lucru nemiscător al său de cât cu îndeplinirea formalităților cerute de art. 411 și 403 din codul civil. Aceste restricțiuni însă nu sunt prevăzute sub pedeapsă de nulitate ;

Într'adevăr, nu numai că aceste nulități nu rezultă nici din lege, dar dacă vom ține socoteală și de principiul stabilit de legiuitorul nostru în această materie, cum că rezultatul incapacității minorilor este că dânsii pot contracta dar nu pot fi lezați, de oarece protecțiunea lor este întemeiată pe nexperiența vârstei în senul să obligațiunile contractate și actele săvârșite de dânsii urmează a fi anulate și desființate dacă le-a produs vreo leziune, și din potrivă menținute dacă au fost făcute spre folosul lor. Articolul 951 combinat cu 1157 din codul civil este categoric în această privință și diferențiază de un alt principiu stabilit de legiuitorul nostru, principiu destul de bine cunoscut — cum că incapacitatea care constituie prin ea însăși o cauză de anulațiune a obligațiunilor contractate de alți incapabili prevăzuți de art. 950 din codul civil ca femeile măritate majore dar neautorizate — ca interziși și persoanele supuse unui consiliu judiciar fără asistența acestui consiliu, nu poate fi o cauză de anulațiune a obligațiunilor contractate și de minori, ci numai pur și simplu o cauză de resciziune, întemeiată pe o leziune apreciabilă — pentru motivul că legiuitorul nostru, spre diferență de cel francez, pe care l'a copiat după cum știm în cea mai mare parte, căutând să im-

pace în această materie principiul protecțiunii minorilor cu principiul stabilității contractelor, ia de bază regula din dreptul roman că « minor restituitur non tanguam minor sed tanquam laesus », păstrând astfel tradiția care pătrunsesse prea adânc în obiceiurile noastre. În adevăr, în dreptul nostru anterior, atât în codicele Calimach cât și în codul Caragea, principiul era : «nevârtniciji verice tocmalăi sau dar va face fără adevărea părintelui sau a epitolpului, este fără țârie, de le este cu folos este cu țârie» (vezi art. 3, partea I, cap. III din codul Caragea și art. 1156 din codul Calimach) ;

Porbind de la aceste considerațiuni și ca să curme poate și cu controversa care era la ordinea zilei în Franța, ce frământa atâtea spirite, legiuitorul nostru traducând art. 1125 din codul francez după care « minorul, interzisul și femeia măritată nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate de cât în cazurile prevăzute de lege », abandonează litera și înțelesul acestui text de lege și aducându-i o modificare radicală, pe de o parte găsește inutil a se mai ocupa de actele făcute de femeia măritată și de interziși, căci ar fi fost a se repeta, întrucât actele acestor persoane erau deja regulate și aparate prin art. precedente 207 și 443 din codul civil și ocupându-se numai de minori, reține tradiția din dreptul roman și proclamă în art. 951 din codul civil, corespunzător art. 1125 din codul francez principiul și voința sa că « minorul nu poate ataca angajamentul său de cât în caz de leziune » și leziunea despre care vorbește aici trebuie să fie apreciabilă iar nici de cum una din acelea ce s'ar întemeia pe vreo lipsă de vîiții de formă, întru cât dacă ar fi să se înțeleagă altfel, legiuitorul ar fi lăsat în traducerea pe care a făcut-o chiar, litera din textul francez cum că « minorul nu poate ataca angajamentul său de cât în cazurile prevăzute de lege, și atunci articolul dobândind un înțeles mai elastic, nu numai că unul din cazurile de atac prevăzute de lege era și art. 1157 din codul civil în care se spune categoric că minorul poate exercita acțiunea în resciziune în contra or cărei convențiuni pentru leziune, dar și cazurile pentru lipse de forme dictate de legiuitor pentru protecțiunea minorilor, însă așa cum este redactat art. 951, unde s'a întrebunțat o formă gramaticală din acelea care tînde a lăsa orice discuțiune, imperativă aproape credem că legiuitorul nostru cum arătarăm mai sus — a voit să nu se depărteze în această materie de tradiția care exista în obiceiurile noastre ca și în dreptul nostru cel vechiu. Prin urmare, după cum vedem, dacă legiuitorul nostru a făcut o largă deosebire între protecțiunea acordată minorilor și cea creiată pentru ceilalți incapabili, se explică prin faptul că despre interziși nu se poate spune « malitia suplet aetatem » : că în privința femeilor măritate legiuitorul a ținut seamă de natura contractului de căsătorie care constituie pe bărbat de cap al femeii « capu mulieris » și, prin urmare, autoritatea sa de șef al tovarășiei conjugale trebuia complet garantată — ; și în fine, în ce privește pe cei supuși unui consiliu judiciar — anulațiunea sau resciziunea convențiunilor numai pentru caz de leziune, ar fi făcut iluzorie protecțiunea specială creiată pentru motive de disipațiune și prodigalitate ruinătoare ;

Considerând că, în Franța unde este angajată încă această discuțiune, s'a admis generalmente principiul că minorul are acțiune în nulitate pentru violare de lege, independent de orice leziune, principiu susținut cu atâtea căldură de Laurent, a cărui părere de altfel a fost împărțită și de Inalta noastră Curte de casație, acum 16 ani, în secțiuni unite; apoi și d-l Alexandresco ilustrul nostru jurisconsult, în opera sa : « Explicațiunea, teoretică și practică a dreptului civil român » acolo se potrivește această teorie și argumentul de forță ni-l dă însuși Laurent la pag. 62, t. 18, combătând teoria negativă susținută și de noi aci ; și într'adevăr iată ce zice : «dacă atâtea spirite excelente s'au înșelat asupra

acestei cestiuni, cauza este că s'a lăsat a fi răfăcite de tradițiunea romană. Se imaginează că dreptul nostru tot'dauna în materie de obligațiuni n'a făcut de cât să reproducă dreptul roman; nu face nimic: dreptul nostru a luat naștere din dreptul roman, dar a fost profund modificat de cutumele germanice. În ceiaze privește incapacitatea minorului, nu rămâne nimic din dreptul roman de cât principiul de protecțiune după care minorul nu trebuie să fie lesat, dar acest principiu este cu totul organizat în dreptul nostru modern și consecințele ce derivă sunt cu totul diferite).

În dreptul nostru oare mai poate să aibă, ne întrebăm, vreo valoare acest argument când nu numai că noi nu am avut nici o atingere cu cutumele germanice, care au modificat atât de profund dreptul francez, cum susține mai sus Laurent, ci din potrivă aceia ce determinase pe legiuitorul nostru ca să modifice art 1125 francez — era tocmai ca să continue cu tradiția din dreptul roman care, în această materie, intrase, după cum arătarăm mai sus, atât de adânc în obiceiurile noastre, după cum și cutumele intraseră în obiceiurile franceze, pe care voind ca s'o păstreze, a fost nevoit să modifice textul francez și să proclame ca principiu că minorul nu va putea să atace actele sale de cât numai pentru caz de leziune;

În rezumat dar, din toată analiza de drept făcută mai sus zicem: legiuitorul nostru nu recunoaște minorul acțiunea în anularea actelor făcute de dânsul cu călcarea formelor cerute de lege, de cât^o condițiunea să fi fost lesat;

Considerând, pe de altă parte, că dovada leziunii propusă ca cauză a resciziunii nu numai că este după regulile de drept comun în sarcina minorului să o facă — și reclamanta în speță n'a produs nici un act justificativ — dar din actele produse de defendori rezultă că dânsa a făcut această vânzare ca să achite o datorie ipotecară contractată de părintele ei, datorie care față de procentul de 15%, ce plătea apăsa foarte greu asupra ei și asupra celorlalți mostenitori cari au luat parte la această vânzare, și amenința ca să îmbrace întreaga succesiune, așa că prin această operațiune a vândut o părticică din avere ca să salveze restul (vezi actul de ipotecă autentificat de Tribunalul Muscel la No. 147 și transcris la No. 190/908);

Apoi, afară de această împrejurare, care este considerată de noi ca un act făcut spre folosul ei, examinându-se și prețul cu care s'a făcut vânzarea care este destul de convenabil iar nici de cum derizoriu, nu vedem că ea a fost lesată din nici un punct de vedere; și, așa fiind, acțiunea de față urmează a fi respinsă ca nefondată fără să ne mai preocupăm și de celelalte motive invocate de defendori și arătate în corpul acestei hotărâri;

Pentru aceste motive, judecata, respinge ca nefondată acțiunea, etc.

Judecător (s) C. Barbilian

Grefier (s) I. Bărcăcilă

Observație. — După cât vedem, cartea de judecată a judecătorului ocol. I Câmpu-Lung face aplicarea, în legea noastră, a maximei cunoscute: *Minor restituitur non tanquam minor sed tanquam laesus*. Această soluție a fost admisă, între altele, și de Curtea din București (Dreptul din 1892, No. 44). Soluția contrară a fost însă consacrată în mai multe rânduri de Curtea de casație, și este împărțită și de doctrină. Vezi Bulet. Cas. 1892, p. 1084 și Dreptul din 1893, No. 4. Vezi asupra acestei chestiuni D. Alexandresco, tom. VII, p. 17 urm., precum și alte autorități citate acolo.

N. R.

Comentări asupra art. 1 și 52; 76 și 80; 100 și 108

DIN

LEGEA ÎNVOIELILOR AGRICOLE

I. Articolul 1 și 52 din Legea învoielilor agricole.

Art. 1 fixează învoielile agricole supuse legii de față, iar art. 52 dispune că toate aceste învoieli nu pot fi făcute decât prin contracte autentice.

S'ar putea deci pune întrebarea: nu cumva legiuitorul a înțeles să nu supue legii învoielilor decât numai acele contracte agricole, cari sunt făcute în conformitate cu dispozițiunile art. 52, lăsând pe cele alte în afară de cadrul legii? cu alte cuvinte: sunt sau nu supuse dispozițiilor legii învoielilor și contractele ne autentice, adică, și contractele verbale?

Mi se pare că această cestiune nici n'ar mai trebui să facă obiectul unei discuțiuni și, de fapt, este admis de întreaga noastră jurisprudență, în frunte cu înalta curte de casație, că legiuitorul a avut în vedere și contractele verbale; că, deci, și pe ele a înțeles legiuitorul să le supue dispozițiilor și sancțiunilor prevăzute de legea învoielilor¹⁾. Nu am cunoștință să se fi dat vre-o hotărâre judecătorească, una singură cel puțin, care să se pronunțe în sensul contrar. Sunt la toate judecătoriile și circulări ale Ministerului Justiției categorice în acest sens și, totuși, această soluțiune este veșnic discutată înaintea instanțelor judecătorești; nu e pricină în care să fie vorba de un contract agricol verbal, în care să nu se ridice de apărare, adică de proprietar sau arendaș, chestiunea: dacă art. 52 nu dispune excluderea, ca să zic astfel, a contractelor verbale din cadrul legii învoielilor agricole.

Mi se pare, cum am spus mai sus, că chestiunea e clară și ar trebui să fie în afară de orice discuție. Într'adevăr, se știe că legea învoielilor agricole, votată la 1907, în urma răscoalelor țărănești, a avut în vedere stărpirea cametei și a abuzului ce se făcea de mulți dintre proprietari — și mai cu seamă de arendași, — cari profitând de lipsa de pricepere, de starea de inferioritate, de sărăcia și nevoia în care în de obște se găsea țărănul și îi împuneau, cu dreptul celui mai tare, învoieli neomenoase și nedrepte. Este mai pres de orice ce îndoială, că acesta a fost mobilul determinant care a dat naștere legii. Faptele premergătoare ei, condensata dar categorica expunere de motive, complexul desbatelilor legii, ne-o dovedesc cu prisosință. Legiuitorul a vrut să curme nedreptatea, a cărei

¹⁾ V. în acest sens sentința Trib. Gorj, Nr. 229/9 8, publicată în Curierul Judiciar Nr. 78/908, p. 635, confirmată și de Curtea de Casație.

victimă era țărănul, i-a întins o mână puternică de ajutor, fixând el, pe deoparte, normele viitoarelor învoielii iar, pe de alta, edictând sancțiuni severe pentru a asigura exacta lor îndeplinire.

Astfel, după ce în art. 1 se enumeră toate învoielile agricole ce legiuitorul a înțeles a supune legii sale, în art. 52 pune obligația că toate contractele agricole trebuie să fie autentice și, ca sancțiune, prevede, în același art., nulitatea contractelor ne făcute conform legii și înlocuirea lor de către judecător cu contracte autentice: benevole, când părțile se înțeleg asupra tuturor clauzelor contractului, hotărâte și impuse de el părților, conform legii, în cazul contrar, supunând bine înțeles, tot deodată, pe proprietar sau arendaș și pedepselor stabilite de lege, dacă prin contractul lor verbal au făcut învoielii cu clause prohibite și pedepsite de dânsa.

Pentru a se asigura exacta îndeplinire și buna pază a dispozițiilor și obligațiilor impuse de lege, trebuia, în mod logic, a se asigura în primul rând, un control serios al contractelor agricole dintre proprietari și țărani. Or, într'un contract verbal e, desigur, greu a ști clauzele ce părțile au înserat întrânsul; era dificil prin urmare de a controla dacă ele sunt sau nu conforme legii; printr'un contract autentic însă, acest control se poate face, din contră, cu cea mai mare facilitare.

Iată deci intenția legiuitorului când a impus părților, sau mai bine zis proprietarilor și arendașilor, să aibe contracte autentice; și a vrut tocmai a asigura prin aceasta îndeplinirea obligațiilor impuse de lege și a face posibilă supunerea la lege într'un mod real și a contractelor verbale.

A decide altfel, a zice că prin art. 52 legiuitorul a înțeles să excludă dela dispozițiile legii contractele ne autentice, ar fi să credem că el a avut intenția de a lăsa tocmai învoielile verbale, cele care copriind în genere cele mai multe dispozițiuni contrare legii, în afară de sancțiunile ei; ori, atunci la ce ar mai fi folosit legea și cum și-ar fi ajuns ea scopul? A decide altfel, ar însemna să credem că legiuitorul a pus, el singur, la dispozițiunea proprietarilor și arendașilor cel mai lesnicios mijloc de a-i eluda legea; că le-a pus, el însuși, la îndemână cel mai bun mijloc de a se sustrage obligațiilor, de multe ori grele și mai ales sancțiunilor severe impuse de dânsa.

Și, când știm că legea învoielilor este o lege de înalt interes general; când știm că legiuitorul nu a știut cum să ia mai multe și mai eficace măsuri ca să garanteze executarea ei; când vedem amenziile mari aplicabile contravenienților, amenziile și închisoarea chiar cu care ea pedepsește într'unele cazuri pe unii dintre funcționarii însărcinați cu paza ei, ne dăm lesne seama că ar fi

puțin serios, mai mult, că ar fi chiar periculos și dăunător a admite părerea contrară.

Nu, dacă legiuitorul prevăzător, ordonă, în art. 52, ca contractele agricole să fie autentice, el pune o obligație mai mult, prevede o măsură ocrotitoare și pedepsește pe contravenienți cu severe sancțiuni a nulității contractului; el face aceasta tocmai pentru a supune toate contractele izvorând din învoielii agricole și mai cu seamă pe cele verbale, într'un mod serios, real și eficace imperiului legii învoielilor.

II. Art. 76 și 80 din Legea învoielilor agricole

Dacă am insistat atât de mult asupra primei părți, relativă la art. 52, — deși jurisprudența noastră este unanimă și pe deplin stabilită în privința ei și circularile Ministerul justiției și ale Consiliului superior de agricultură o întărește, — cauza e că asupra consecințelor ei, sunt judecători cari derogă dela principiul expus mai sus, și găsesc că există deosebiri între obligațiunile impuse de lege celor cu contracte verbale și între cele impuse celor cu contracte autentice.

Așa, iată o carte de judecată a judecătoriei Ocolului Filiaș, din Octombrie 1909¹⁾, în care se hotărăște, că proprietarii și arendașii, cari au numai contracte verbale, nu sunt obligați de lege a ține registre, și nu sunt supuși, prin urmare, nici amendei prevăzute de art. 108 legea învoielilor.

E — după cât știu — singura hotărâre publicată în acest sens și de aceea o și citez numai pe dânsa.

Cartea de judecată suscitată este bazată pe două motive: 1° «Că art. 76 și 80 legea învoielilor fac parte din Cap. VI al acelei legi, capitol care tratează despre modul cum trebuie încheiate contractele agricole, arătând prin art. 72 al. 1, că ele trebuie să fie autentificate de primar și, prin urmare, din alăturarea acestor texte ar rezulta, că obligațiunile coprinse în art. 76 și 80, urmează a fi impuse numai aceloră, cari au contracte autentice; și al 2-lea «Că registrele sunt impuse de legiuitor pentru a se putea controla răfuiala; ori, proprietarii și arendașii, cu contracte verbale, nu au dreptul de a depune liste de rămășițe și, deci, nu e nici un motiv de a-i obliga, și pe ei, la ținerea registrelor».

Constat, dela început, același raționament ca și la susținătorii părerei că contractele verbale nu sunt supuse legii învoielilor.

Art. 52 dispune că toate învoielile agricole trebuie să fie făcute prin contracte autentice; deci, contractele verbale nu sunt supuse legii învoielilor, ci dreptului comun; iar art. 76 și 80 sunt așezate în Cap. VI al legii, capitol care, prin art. 72 prevede, că contractele trebuiesc să fie autentice;

¹⁾ V. *Pagini Juridice*, Nr. 52 din 15 Oct. 1909.

deci, contractele verbale nu sunt supuse art. 76 și 80, fără a ține seamă însă, nici unii nici alții, de spiritul general al legii și de intenția clară și hotărâtă a legiuitorului.

Contractul de muncă agricolă dintre proprietar sau arendaș și țaran, — ca toate contractele încheiate între patroni și muncitori, adevărat între mari și mici, între puternici și slăbi, — este prin excelență unul dintre acelea în cari atât de mult cântata libertate a consimțământului nu există, pentru că nu există între contractanți, în fapt, egalitate de condiții, sau, și mai bine, pentru că neegalitatea de condiții dintre dâștii e zdrobitoare. Când una dintre părți contractă, stăpână pe sine, ne constrânsă de apriga nevoe a momentului iar cea altă contractă împinsă de nevoe și de mizerie, apoi de sigur că nu poate fi vorba de libertate de voință din partea amândorora; disigur, că contractul va fi expresiunea voinței depline și întreagă mai mult a celui dintâii, a celui mai tare și e o datorie pentru legiuitor de a interveni și a căuta, ca pe cât e posibil, să facă să dispară această neegalitate.

Am văzut că aceasta a și fost intenția legiuitorului de la 1907 și printr mijloacele de cari se servă el, — pentru a garanta respectarea dispozițiilor lui, cari tind a stabili oare-cum această legalitate de condiții între contractanți, — sunt și registrele, la ținerea carora el obligă pe proprietari și arendași.

Prin art. 76 și 80 din legea învoielilor, proprietarii și arendașii sunt obligați a ține câte 2 registre: unul de debit și credit al țaranilor învoii, iar cel alt, cu matca, din care se va libera țaranilor chitanțe pentru muncile făcute. Se ia deci măsuri pentru a se ține socoteala regulată între proprietar sau arendaș și țaran și a feri, în genere, pe țaran de a fi nedreptățit de proprietar sau arendaș, puindu-i-se la socoteală munci deja făcute... ș. a.; iar, pe de altă parte, se va putea de multe ori controla prin ele de către inspectorul agricol și, la nevoe, verifica de judecător, dacă proprietarul sau arendașul n'a contravenit legii, fie ne făcând plățile muncilor în bani, fie luând prețuri mai mari pentru învoirea vitelor în islaz decât cele prevăzute de lege, etc.

Iată, deci rostul ținerii registrelor, el nu constă numai în socoteala rămășițelor.

Art. 76 e redactat în termeni categorici și este cât se poate de clar. El începe cu cuvintele „Fiecare proprietar sau arendaș...” etc., deci nu se face distincție. — Tot atât de clar și tot în aceiași termeni generali și categorici e redactat și art. 80. Dar, mai trult, nu este un singur art. în tot capitolul, și chiar în toată legea, care, nu să dispue această deosebire între proprietarii cu contracte verbale și cei cu contracte autentice,

cu privire la ținerea registrelor, dar numai să lase cel puțin să se bănuiească existența ei.

Și apoi, simplul fapt că în acelaș capitol se află art. 72, care arată cum trebuiesc autentificate contractele agricole și art. 76 și 80, cari obligă la ținerea registrelor, însămnă că celor ce se opun, celor cari ies din legalitate, nefăcând contracte autentice, conform art. 52 și 72, li se dă, ca premiu, scutirea de obligația ținerii registrelor, adică posibilitatea de a calca legea, fără puțință de control, deci fără răspundere, fără frică de pedeapsa, destul de mare, prevăzută de art. 108? Premiu de încurajare contravenienților la lege, ca și cum legiuitorul s'ar fi făcut el însuși părtinitorul eludatorilor legii lui! Și într'adevăr, cu această interpretare, s'ar ajunge la această absurdă concluzie: ești om cinstit, adică te conformi legii vei fi obligat să înduri toate greutățile ei: facerea contractului autentic, ținerea în regulă a registrelor, liberarea de chitanțe țaranilor, fiind expus, la caz de abatere, severei penalități prevăzută de art. 108; din contră, ești necinstit, cauți să eludezi legea și să te eschivezi controlului ei, făcând numai contract verbal, vei fi: liniștit, fără multă osteneală, lipsit de răspundere și putând călca în picioare, fără frică de pedeapsă, dispozițiunile legii. E oare posibil una ca asta!?!...

Dar, nu e aceiași rațiune, care supune ținerea registrelor și proprietarilor sau arendașilor cu contracte autentice, ca și celor cu contracte verbale, și, zic eu, mai cu seamă celor din urmă, rațiune care constă în posibilitatea unui control serios și eficace?

Și, când acesta este spiritul general al legii; — și aceasta nu se poate contesta — se mai poate zice că din simplul fapt al găsirii în acelaș capitol al art. 76, 80 și 72, legiuitorul a înțeles să treacă peste aceste principii, scumpe lui, lasând fără registre, adică în parte, fără control, tocmai pe proprietarul și arendașul cu contract verbal?

De sigur că nu. El a impus tuturor proprietarilor și arendașilor, fără distincție, obligația necesară și salutară a ținerii registrelor.

III. Art. 100 și 108 din Legea învoielilor agricole

Art. 100 din Legea învoielilor agricole prevede că toate cărțile de judecată, date asupra plângerilor isvorâte din învoieli agricole, sunt, în principiu, definitive și executorii; iar, mai jos, zice: «Ele nu vor putea fi atacate cu apel la tribunalul respectiv, de cât în cazurile în cari prezenta lege acordă, în mod formal, acest drept».

Se pune întrebarea: legiuitorul a înțeles a su-pune toate cărțile de judecată date în materie de învoieli agricole art. 100, adică și pe cele civile și pe cele penale, sau numai pe cele d'întâi?

Sunt unii cari adoptă această de a doua părere, adică, că art. 100 e referitor numai la cărțile de judecată civilă³⁾.

Ei se bazează pe următoarele motive:

1. Ca prin cuvintele: «plângeri isvorite din învoielile agricole» nu se pot înțelege de cât afacerile civile, nu și cele penale; și al 2-lea, că intenția legiuitorului, când a hotărât ca cărțile de judecată să fie definitive, a fost de a nu se lăsa căi de atac deschise, pentru a nu se întârzia executarea, ceea ce ar fi fost păgubitor pentru părți, rațiune care nu și are temeiul pentru contravențiuni (v. sus citata carte de judecată a Judecătoriei ocolului Filaș).

Nu sunt de această părere. Cred, din contră, că toate cărțile de judecată, atât cele civile, cât și cele penale, date în materie de învoielile agricole, sunt, în principiu, definitive și executorii. Această părere este susținută de majoritatea judecătorilor și tribunalelor noastre. Înalta Curte de casație ne oferă de asemenea o jurisprudență constantă în acest sens⁴⁾.

Legiuitorul, în întreaga serie de legi, relative la populația rurală, votate la 1907—1908, a avut în vedere, în primul rând, a da sătenilor o justiție cât mai expeditivă, pentru ca tarăganeala proceselor, cari înainte durau cu anii, să dispară și obținerea dreptății să nu fie zădărnici, precum era mai înainte, când, de cele mai multe ori, se cheltuia de părți cu judecata, valoarea indoită și întreită a litigiului, iar, în al doilea, pentru a se putea stabili siguranța, ordinea și respectul legilor la țară, prin judecarea mai promptă a proceselor penale. Și, ca probă că aceasta a fost intenția legiuitorului în materie penală, avem în suși textul art. 51 din Legea judec. de ocol, după care se da în competența judecătorului contravențiile de simplă poliție de orice natură și din orice lege ar decurge, în primă și ultima instanță, «când pedeapsa de aplicat e amenda și despăgubirile nu trec de 300 lei» și «cu aceiași competență judecă toate abaterile calificate contravențiuni sau delicta la legea pentru învoielile agricole..... etc.».

Dacă legiuitorul decide astfel și dă drept judecătorului de a judeca în primă și ultimă instanță «toate contravențiunile enumerate în art. 51, când pedeapsa de aplicat este amenda, și prevede de multe ori amenzi considerabile, unele sute de lei — și când reparațiunile civile nu trec de 300

lei, e tocmai din cauza ideii generale care l'a condus în alcătuirea legii, ideea Justiției prompte. Numai pedepsindu-se cât mai îngrabă contravenientul, pedeapsa dată va putea fi eficace și exemplară....

Și acum să trecem la legea învoielilor agricole. Ea este o lege excepțională, o lege de înalt interes general, și este mai importantă decât toate celelalte legi speciale aplicabile la sate.

Interesul legiuitorului era și aci de a lua cât mai multe măsuri, a edicta cât mai severe și mai eficace sancțiuni pentru a asigura paza dispozițiunilor ei și aceasta cu atât mai mult, cu cât, spre deosebire de cele alte legi speciale, pe deoparte, călcarea legii învoielilor agricole presenta un deosebit și considerabil interes proprietarilor și arendașilor, iar pe de altă superioritatea atât intelectuală cât și materială a acestora asupra țărănilor, era de natură a aduce mult mai multe și mai periculoase abateri dela dânsa de cât dela ori care altă lege specială, prevăzută de art. 51 legea Jud. de Ocol.; — prin urmare era natural — mai mult — era necesar, ba chiar neapărat, ca legiuitorul să ia, în privința ei, deosebite măsuri, cari, prin severitatea lor și, îndeosebi, prin promptitudinea lor, să constituie un scut real și eficace pentru paza dispozițiunilor ei, să ia, într'un cuvânt, măsuri excepționale mai severe și mai prompte, decât cele ce luase pentru asigurarea respectului celor alte legi speciale.

Trebue să mai spun acum că legea învoielilor agricole, fiind o lege specială și excepțională, e de strictă interpretare și, ca atunci când prin art. 100 prevede în mod categoric: Că «cărțile de judecată..... sunt în principiu definitive și executorii, afară de cazul când s'a prevăzut, în mod formal, altfel prin prezenta lege», — ea nu poate fi cu nici un preț interpretată altfel. Dacă alta a fost intenția legiuitorului, dacă a vrut să stragă de sub înșperiu art. 100 afacerile penale, de ce n'a spus-o, indicând căile de atac permise? De ce n'a spus-o lămurit, în chiar art. 100, care este așa de categoric?

Oare, singurele cuvinte: «plângeri isvorite din învoielile», să fie suficient pentru a crea un principiu?

Cum? Prin cuvântul «plângeri», nu se poate înțelege și plângerea contra unei contravențiuni sau delict — atât de păgubitoare în unele cazuri — isvorâte dintr'o învoială agricolă?!!

Toate aceste considerațiuni ne conduc la convingerea că art. 100 din legea învoielilor nu face nici o distincție între hotărârile civile și cele penale date în materie de învoielile agricole, și că, prin urmare, atât unele cât și celelalte sunt, în principiu, definitive și executorii.

Ioan I. Ghețu

Jude ocol II rural T.-Jiu

³⁾ Vezi în acest sens: Comentariile d-lui C. Georgescu-Vrancea, pag. 221; «Noul cod de sedintă al Jud de ocol», de d-l Corneliu Botez, pag. 1296 în nota 1 și 2; cartea de jud. a Jud ocol. Filaș, No 11/909, *Pagini Juridice*, No. 56 din 15 Ianuarie 1910.

⁴⁾ Vezi în acest sens, Cartea de judecată No. 50/908 a Jud ocol. Călnicu Gorj în *Pagini Juridice* No 39 din 1 Decembrie 1908 aprobată în apel prin hot Trib. Gorj, No 229/908 în *Curierul Judiciar*, No 78/908, pag. 635 și confirmată și de Curtea de Casație.